

الف: راهنمای طرح دادخواست در دیوان عدالت اداری:

۱- دادخواست:

۱-۱ بر اساس ماده ۱۶ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری رسیدگی در شعب دیوان مستلزم تقدیم دادخواست مخصوص است که تهیه فرم مزبور از طریق دفاتر پستی سراسر کشور یا دانلود از پایگاه اطلاع رسانی دیوان میسر است.

۲-۱ تکمیل فرم دادخواست به زبان فارسی به شرح ذیل است:

۲- مشخصات شاکی: (وفق ماده ۱۸ قانون دیوان)

۱-۲ اشخاص حقیقی: نام، نام خانوادگی، نام پدر، تاریخ تولد، کدملی، شغل، تابعیت و اقامتگاه (نشانی کامل شامل: نام استان-نام شهر-میدان-خیابان-کوچه-شماره پلاک منزل-پلاک میبایست دقیق باشد به طوریکه بین اعداد ۲ و ۳ و یا ۰ و ۵ و ۶ و ۴ اشتباه نشود.)

- شاکی می تواند علاوه بر نشانی پستی، نشانی پست الکترونیکی یا شماره تلفن همراه یا نمابر خود را اعلام نماید.

۲-۲ اشخاص حقوقی: (حقوق خصوصی) نام، شماره ثبت، اقامتگاه اصلی، شماره تلفن تماس و (کد ملی صاحبان امضاء اوراق و اسناد تعهد آور طبق آگهی آخرین تغییرات در روزنامه رسمی)

۲-۳ ارائه آگهی ثبت شرکتها در روزنامه رسمی منضم به آخرین تغییرات آن برای شرکت ها، پروانه تولیدی معتبر برای کارگاه ها و پروانه کسب معتبر برای کسبه الزامی است.

۲-۴ در صورت عدم درج آگهی ثبت در روزنامه رسمی ارائه اساسنامه برای موسسات و نهادهای خصوصی الزامی است.

۳- مشخصات وکیل دادگستری (در صورت دارا بودن):

۱-۳ نام و نام خانوادگی و اقامتگاه وکیل یا قائم مقام و یا نماینده قانونی شاکی.

۲-۳ هرگاه دادخواست توسط وکیل یا قائم مقام و یا نماینده قانونی شاکی تقدیم شده باشد باید رونوشت مثبت سمت دادخواست دهنده نیز ضمیمه گردد.

۳-۳ توضیح اینکه: شاکی می تواند به وکلای پایه یک دادگستری وکالت بدهد و لازم است در وکالتنامه رسمی تنظیمی حدود اختیارات وکیل، زمان و مدت وکالت، موضوع وکالت در طرح شکایت در دیوان عدالت اداری و یا پیگیری آن و نیز وکالت در پس گرفتن شکایت یا انصراف از شکایت به روشنی و شفافیت کامل آمده باشد.

تیسره: کارآموزان وکالت با معرفی وکیل و سرپرست می توانند وکالت نمایند.

همچنین کسانی که به عنوان وکیل، نماینده قانونی، ولی، وصی، قیم یا مدیرعامل شرکت بخش خصوصی و شخص ثالث می‌خواهند اقامه دعوی نمایند بایستی حتماً مدارک نشان دهنده سمت خود را به صورت مصدق به ضمیمه دادخواست ارسال نمایند.

۴- مشخصات طرف شکایت:

۴-۱ نام و نام خانوادگی، سمت و نشانی دقیق محل خدمت مأمور دولت در صورت امکان.

۴-۲ نام کامل دستگاه طرف شکایت (دستگاه های موضوع ماده ۱۰ قانون دیوان عدالت اداری).

۵- موضوع شکایت و خواسته:

موضوع شکایت و خواسته می بایست صریح و منجز باشد. حتی الامکان از طرح خواسته های متعدد در ضمن یک دادخواست که با یکدیگر ارتباط ندارند خودداری فرمایید (ماده ۲۱ قانون دیوان)

۶- شرح شکایت:

از نوشتن متن های طولانی اجتناب شود و مطالب چکیده و غیر مبهم و عاری از خط خوردگی و غلط املایی باشد و حتما پس از حروف چینی تصحیح گردد.

۶-۱ امضاء یا اثر انگشت شاکی: یا وکیل یا قائم مقام و یا نماینده قانونی وی و یا امضاء و مهر شخص حقوقی ذیل دادخواست.

۷- مدارک و دلایل مورد استناد:

۷-۱ دادخواست و کلیه مدارک و ضامنه پیوستی باید به تعداد طرف شکایت بعلاوه یک نسخه باشد.

۷-۲ برابر ماده ۲۰ قانون رونوشت یا تصویر خوانا و گواهی شده اسناد و مدارک مورد استناد پیوست دادخواست شود و تصویر رونوشت مدارک باید به وسیله دبیر خانه یا دفاتر شعب دیوان یا دفاتر اداری مستقر در مراکز استانها و یا دفاتر دادگاههای عمومی دفاتر اسناد رسمی یا وکیل شاکی یا واحد های دولتی و عمومی تصدیق شود و در صورتی که در خارج از کشور تهیه شده باشد مطابقت آن با اصل باید در دفتر یکی از سفارتخانه ها یا کنسولگریها یا دفاتر نمایندگی های جمهوری اسلامی گواهی شود و در صورتی که تصدیق مدارک از سوی شاکی ممکن باشد یا شاکی نتواند تصویری از آنها را ارائه نماید ذیل دادخواست ذکر نماید تا برابر تبصره ۲ ماده فوق اقدام گردد.

۷-۳- تصویر شناسنامه و کارت ملی

تذکر: کلیه مدارک و ضامنه قبل از تحویل به دیوان به صورت حضوری و غیر حضوری، تفکیک و هر دسته پیوست یک برگ دادخواست گردد.

۸- هزینه دادرسی (ماده ۱۹ دیوان)

۸-۱ الصاق ۱۰۰/۰۰۰ هزار ریال تمبر دادگستری بر روی صفحه اول دادخواست اصلی در مرحله بدوی و دویست هزار ریال بر روی دادخواست تجدید نظر خواهی الزامیست .

۸-۲ هزینه تصدیق هر یک از مدارک و اوراق پیوستی دو هزار ریال تمبر داد گستری بوده وکه بایستی بر روی آنها الصاق گردد.

۹-مهلت تقدیم دادخواست:موضوع بند دو ماده ۱۰ قانون دیوان عدالت اداری

مهلت تقدیم دادخواست راجع به آرا و تصمیمات قطعی مراجع اداری برای اشخاص داخل کشور سه ماه و برای افراد مقیم خارج کشور ۶ ماه از تاریخ ابلاغ رأی یا تصمیم قطعی مرجع مربوط مطابق قانون آیین دادرسی دادگاههای عمومی و انقلاب در امور مدنی است. مراجع مزبور مکلفند در رأی یا تصمیم خود تصریح نمایند که رأی یا تصمیم آنها ظرف مدت مزبور در دیوان قابل اعتراض است . در مواردی که ابلاغ واقعی نبوده و ذینفع ادعای عدم اطلاع از آنرا بنماید شعبه دیوان در ابتدا به موضوع ابلاغ رسیدگی و در مواردیکه به موجب قانون سابق اشخاصی قبلاً حق شکایت در مهلت بیشتری را داشته اند مهلت مذکور ملاک محاسبه است(تبصره ۲ ماده ۱۶ قانون دیوان)

۱۰-پس از تنظیم دادخواست وضمایم میبایست به وسیله پست سفارشی به دبیر خانه دیوان یا دفاتر اداری آن مستقر در استانها تحویل و یا به پست الکترونیکی به دیوان ارسال شود. تاریخ ثبت دادخواست در دبیر خانه و یا ارسال از طریق پست الکترونیکی و یا تسلیم آن به پست سفارشی ،تاریخ تقدیم دادخواست محسوب خواهد شد.(وفق ماده ۲۳ قانون دیوان).

۱۱-در صورت مراجعه حضوری به دبیر خانه مرکزی دیوان در تهران_ به نشانی ظلع جنوب غربی پارک شهر خیابان بهشت و یا دفاتر اداری دیوان در استانها واقع در مراکز استانها _رسید ۱۶رقمی رایانه ای،مشمول بر تاریخ تقدیم دادخواست و نیز شعبه رسیدگی کننده از سوی دبیر خانه به شما تسلیم می شود که نگهداری رسید مشخصات پرونده تقدیمی به دیوان به منظور پیگیری از یا پایگاه اطلاع رسانی دیوان شعبه ضروری است و در صورتی که دادخواست را پستی ارسال نمایید می توانید با شماره ۵۱۲۰۰ تماس حاصل نموده ویا با ارسال پیامک به ۳۰۰۰۹۶۹۹ از شماره ۱۶ رقمی و رمز پرونده مطلع شوید.

۱۲-به سوال صدر دادخواست آیا تا کنون سابقه طرح شکایت در دیوان عدالت اداری را داشته اید؟ صادقانه پاسخ دهید.

۱۳- نکته دیگر درخواست صدور دستور موقت است چنانچه شاکی ضمن طرح شکایت خود یا پس از آن مدعی شود که اجرای اقدامات یا تصمیمات یا آراء قطعی یا خودداری از انجام وظیفه توسط اشخاص سبب ورود خسارتی می گردد که جبران آن غیرممکن یا متعسر است، می تواند تقاضای صدور دستور موقت نماید. چنانچه تقاضای صدور دستور موقت پس از طرح شکایت اصلی صورت گیرد باید تا قبل از ختم رسیدگی، به دیوان ارائه شود این درخواست مستلزم پرداخت هزینه دادرسی نیست .

ب:مدارک لازم جهت ارائه دادخواست به طرفیت شهرداری ها

۱- ارائه آراء کمیسیون ماده صد (بدوی و تجدیدنظر)

۲- ارائه گواهی قطعیت رای در مورد رای کمیسیون بدوی ماده صد که به آن اعتراض نشده باشد.

۳- ارائه تصویر مصدق تمام صفحات سند مالکیت (نقل و انتقالات سند)

۴- تصویر کلیه صفحات پروانه ساختمان.

توجه: در سایر شکایات به طرفیت شهرداری باید رای صادره (توسط شهرداری یا کمیسیون مربوطه) مانند کمیسیون ماده ۷۷ ضمیمه شود.

پ:مدارک لازم جهت ارائه دادخواست به طرفیت آموزش و پرورش:

۱- درخواست هزینه سفر: ارائه احکام کارگزینی مربوط به نقل و انتقال شاکی(حکم کارگزینی مبدا ومقصد).

۲- موضوع اخراج از محل خدمت : حکم اخراج صادره با ابلاغیه رای به همراه حکم کارگزینی.

۳- درخواست تبدیل وضعیت استخدامی: آخرین حکم کارگزینی شاکی.

۴: کارکنان غیر ستادی وزارت آموزش و پرورش طرف شکایت خود را اداره کل استان محل خدمت یا استانی که آزمون استخدامی بر قرارنموده است قرار دهند.

ت:مدارک لازم جهت ارائه دادخواست به طرفیت اداره کار و اموراجتماعی

۱- ارائه آراء هیات های تشخیص وحل اختلاف

۲- در صورتی که آراء هیات های تشخیص و حل اختلاف علیه شرکت، کارگاه تولیدی یا کسبه صادر شده باشد، ارائه روزنامه رسمی منضم به آخرین تغییرات برای شرکت ها، پروانه اشتغال یا تولیدی معتبر برای کارگاه ها و پروانه کسب معتبر برای کسبه الزامی است.

تذکر: در صورتی که رای هیات تشخیص به علت عدم اعتراض قطعی شده باشد ارائه گواهی قطعیت رای مذکور الزامی است.

ت:مدارک لازم جهت ارائه دادخواست به طرفیت سازمان تامین اجتماعی

۱- درخواست سنوات بازنشستگی:

۲- حکم بازنشستگی

۳- مدارک پرداخت حق بیمه

۴- تصویر صفحه اول دفترچه بیمه

ج- درخواست احتساب حق بیمه :

۱- رای اداره کار، در صورتی که شاکی در شرکت های خصوصی شاغل بوده است.

۲- حکم کارگزینی در صورتی که شاکی در استخدام کشوری بوده است.

۳- مدارک پرداخت حق بیمه

چ- درخواست مستمری از کارافتادگی:

۱- آراء کمیسیون های پزشکی (بدوی و تجدیدنظر)

۲- مدارک پرداخت حق بیمه

۳- مدارک کارگزینی

ح- درخواست برقراری مستمری توسط وراث:

۱- گواهی انحصار وراثت

۲- مدارک پرداخت حق بیمه توسط متوفی

خ - درخواست برقراری مستمری قطع شده وراث :

۱- مدارک پرداخت حق بیمه

۲- ارائه فیش حقوقی قبل از قطع مستمری

۳- گواهی انحصار وراثت

د: مدارک لازم جهت اعتراض به آراء هیئت های رسیدگی به تخلفات اداری

۱- تصویر مصدق رای قطعی بدوی و تجدیدنظر.

۲- مدارک استخدامی (احکام کارگزینی).

تذکر: نیروهای نظامی و انتظامی در خصوص اعتراض به اخراج، باید حکم اخراج یا ابلاغیه حکم را به همراه حکم کارگزینی پیوست دادخواست نمایند.

ذ: مدارک لازم برای سایر موارد

۱- موضوعات مربوط به سازمان تعزیرات حکومتی: آراء بدوی و تجدیدنظر

۲- درخواست تبدیل وضعیت استخدامی (از قراردادی یا پیمانی به رسمی): حکم کارگزینی- سایر مستندات مربوطه

۳- اعتراض به آراء هیات های گزینش: آراء بدوی و تجدیدنظر

۴- اعتراض به عدم پذیرش قبول شدگان در آزمون استخدامی دستگاههای دولتی: آگهی آزمون استخدامی- مدارک شرکت در آزمون - مدارک قبولی در آزمون

۵- موضوعات مربوط به سازمان بازنشستگی کشوری: حکم بازنشستگی - سایر مستندات

ر- موضوعات مربوط به کارکنان نظامی و انتظامی:

۱- اعتراض به اخراج از محل خدمت : مدارک استخدامی - حکم اخراج یا ابلاغیه حکم به انضمام حکم کارگزینی

۲- مشاغل سخت و زیان آور: مدارک استخدامی - حکم اخراج یا ابلاغیه حکم به انضمام حکم کارگزینی

۳- درخواست فوق العاده حق اشعه: مدارک استخدامی - حکم اخراج یا ابلاغیه حکم به انضمام حکم کارگزینی

۴- اعتراض به آراء کمیسیون های اداری: مدارک استخدامی - حکم اخراج یا ابلاغیه حکم به انضمام حکم کارگزینی

۵- درخواست اعاده به خدمت: مدارک استخدامی - حکم اخراج یا ابلاغیه حکم به انضمام حکم کارگزینی

۶- درخواست نیروهای نظامی و انتظامی برای مشاغل سخت و زیان آور:

۷- حکم کارگزینی که در آن شغل یا تخصص شاکی قید شده باشد- مستندات استحقاق شاکی

۸- درخواست نیروهای نظامی و انتظامی درخصوص اشعه:

۹- حکم کارگزینی که در آن شغل یا تخصص شاکی قید شده باشد - مستندات استحقاق شاکی

۱۰- اعتراض نیروهای نظامی و انتظامی به آراء کمیسیون های اداری:

۱۱- آراء قطعی بدوی و تجدیدنظر- حکم کارگزینی که در آن رای کمیسیون مربوطه قید شده باشد- مستندات مورد شکایت

۱۲- درخواست اعاده به خدمت نیروهای نظامی و انتظامی: مدارک مربوط به علت قطع رابطه استخدامی - سایر مستندات

۱۳- گمرک: اظهار نامه - ضمانت نامه بانکی - سایر مدارک و مستندات

۱۴- کمیسیون تبصره ۲ بند ۳ ماده ۹۹ قانون شهرداری مستقر در استانداربها: رای کمیسیون - سایر مستندات

۱۵- سازمان سنجش آموزش کشور: آگهی آزمون- مدارک شرکت در آزمون و قبولی در آن- سایر مستندات

۱۶- اقدامات دانشگاه ها در خصوص عدم پذیرش قبول شدگان در مقاطع بالاتر از کارشناسی:

۱۷- آگهی آزمون - مدارک شرکت در آزمون و قبولی در آن (کارنامه)

۱۸- اعتراض به آراء کمیسیونهای مالیاتی: آرای قطعی بدوی و تجدیدنظر - سایر مستندات

۱۹- اعتراض به آراء کمیسیون نظارت و هیئت عالی نظارت اصناف: مدارک مربوط به عضویت - سایر مدارک

۲۰- اعتراض به تصمیمات کمیسیون تغییر کاربری اراضی در طرح هادی روستایی مصوب سال ۱۳۷۱:

۲۱- مصوبه کمیسیون - اسناد مالکیت - سایر مستندات

۲۲- اعتراض به نظر کمیسیون موضوع قانون حفظ کاربری اراضی زراعی و باغها در خارج از محدوده قانونی شهر و شهرک ها:

۲۳- رای کمیسیون - مدارک مالکیت - سایر مستندات

۲۴- قانون توزیع عادلانه آب:

۲۵- اعتراض به نظر کمیسیون رسیدگی به صدور پروانه حفر چاه و قنات و مسائل حریمی:

۲۶- نظر کمیسیون - مدارک مالکیت - مستندات

۲۷- اعتراض به نظر هیات های سه نفری موضوع مادتهای ۱۹ و ۲۰:

۲۸- رای هیات سه نفری - رای هیات پنج نفری - اسناد مالکیت - مستندات داشتن حقاچه

۲۹- اعتراض به اعلام بستر و حریم رودخانه و نهر (طبیعی و سنتی) وسیل و مرداب و برکه طبیعی:

۳۰- آگهی مربوط - نظر کمیسیون ماده ۴ آئین نامه - مدارک مالکیت - سایر مستندات

۳۱- اعتراض به آراء کمیته فنی موضوع «آئین نامه نظارت بر تاسیس و فعالیت دفاتر خدمات مسافرت هوایی و جهانگردی»:

۳۲- رای کمیته فنی - پروانه - سایر مستندات

۳۳- اعتراض به نظر کمیسیون «درجه بندی و تغییر درجه تاسیسات ایرانگردی و جهانگردی»:

آراء کمیسیون های بدوی و تجدیدنظر - پروانه مهمان خانه یا مهمان سرا- رای کمیسیون - مدارک استخدامی - سایر مستندات

۳۴- کمیسیون ماده ۱۶ رسیدگی به شکایات جانبازان:

۳۵- رای کمیسیون - مدارک استخدامی - سایر مستندات

تذکر: در تمام موارد فوق علاوه بر مدارک و مستندات مرقوم، رعایت شرایط عمومی جهت تشکیل پرونده ضروری است.

ز- راهنمای طرح داد خواست اعاده دادرسی:

داد خواست اعاده دادرسی در خصوص احکام قطعی با رعایت موارد مربوط به تنظیم داد خواست بدوی در این قانون با ذکر جهتی که موجب اعاده دادرسی شده است به دبیر خانه و سپس به شعبه صادر کننده رأی تقدیم می گردد و هزینه دادخواست برابر هزینه تقدیم داد خواست به شعب تجدید نظر دیوان می باشد و ورود به آن به هیچ عنوان توسط شخص دیگری غیر از طرفین دعوی، وکیل یا قائم مقام و یا نماینده قانونی آنان ممکن نیست . و جهات اعاده دادرسی به شرح ذیل است:

الف- حکم، خارج از موضوع شکایت صادر شده باشد.

ب- حکم به میزان بیشتر از خواسته صادر شده باشد.

پ- در مفاد حکم، تضاد وجود داشته باشد.

ت- حکم صادر شده با حکم دیگری در خصوص همان دعوی و اصحاب آن، که قبلاً توسط همان شعبه یا شعبه دیگر صادر شده است، متعارض بوده بدون آن که سبب قانونی موجب این تعارض باشد.

ث- حکم، مستند به اسنادی باشد که پس از صدور، جعلی بودن و یا عدم اعتبار آنها به موجب حکم مراجع صالح قانونی ثابت شده باشد.

ج- پس از صدور حکم، اسناد و دلایلی به دست آید که دلیل حقانیت درخواست کننده اعاده دادرسی باشد و ثابت شود اسناد و دلایل یاد شده در جریان دادرسی در اختیار وی نبوده است.

مهلت تقدیم داد خواست در مورد بندهای «الف» تا «پ» ماده (۹۸) این قانون، بیست روز از تاریخ ابلاغ رأی شعبه در خصوص بندهای «ت» تا «ج» ماده (۹۸) این قانون، بیست روز از زمان حصول سبب اعاده دادرسی می باشد.

ژ: جلب ثالث:

مطابق ماده ۵۴ قانون هرگاه شاکی جلب شخص حقیقی و یا حقوقی دیگری غیر از طرف شکایت را به دادرسی لازم بداند می تواند به همراه دادخواست اولیه یا دادخواست جداگانه حداکثر ظرف سی روز پس از ثبت دادخواست اصلی، تقاضای خود را تسلیم دبیر خانه دیوان نماید و طرف شکایت نیز می تواند ضمن پاسخ کتبی دادخواست خود را با موضوع فوق تقدیم نماید.

س: ورود ثالث:

مطابق ماده ۵۵ این قانون چنانچه شخص ثالثی در موضوع پرونده مطروحه در شعب دیوان برای خود حقی قایل باشد یا در محق شدن یکی از طرفین خود را ذینفع بداند می تواند با تقدیم دادخواست به دبیر خانه و یا رعایت اصول دادرسی دیوان وارد دعوی شود.

ش: اعتراض ثالث:

وفق ماده ۵۷ این قانون ارا شعب دیوان که بدون دخالت فرد ثالث ذینفع صادر شده باشد در صورتیکه به حقوق این شخص خلل وارد شود ظرف دو ماه از تاریخ اطلاع از حکم قابل اعتراض می باشد.

ص: راهنمای طرح دادخواست تجدید نظر خواهی از آرا شعب بدوی دیوان:

کلیه آرا شعب بدوی دیوان از تاریخ اجرای این قانون به در خواست یکی از طرفین یا وکیل یل قایم مقام و یا نماینده قانونی آنها، قابل تجدید نظر خواهی در شعب تجدید نظر می باشد که اشخاص مقیم ایران می توانند ظرف ۲۰ روز و افراد مقیم خارج از ایران دو ماه از تاریخ ابلاغ با تقدیم دادخواست به دفتر شعبه صادر کننده رأی یا دبیر خانه یا دفاتر اداری دیوان تجدید نظر خواهی نمایند و دادخواست فوق باید روی برگه های مخصوص نوشته شود که در آن مشخصات و اقامتگاه تجدید نظر و شماره و تاریخ رای تجدید نظر خواسته شعبه صادر کننده رای تجدید نظر خواسته و تاریخ ابلاغ رأی و دلایل و جهات تجدید نظر خواهی و سایر مواردیکه دردادخواست بدوی لازم و ضروری است، رعایت نمایند. (ماده ۶۵ قانون دیوان).